

ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра перекладу та філології

**ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Галузь знань	03 «Гуманітарні науки»
Спеціальність	035 «Філологія»
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Англійська мова (переклад)

Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

**Івано-Франківськ
ЗВО «Університет Короля Данила»
2022/2023**

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри перекладу та філології
 Протокол № 1 від 01.09.2022 р.

Розробник:

Бойчук Василь Миколайович – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри перекладу та філології

Контактний телефон викладача	+38(067)987-18-69
e-mail	vasyl.m.boichuk@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кабінет кафедри перекладу та філології, четвер 15.10–16.30
Посилання на сайт	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=280

**Лист оновлення та перезатвердження силабуса
 навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника силабуса НД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньої програми
2022–2023	01.09.2022	1		

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Вступ до мовознавство» належить до циклу професійної підготовки філологів, вивчається на I курсі (II семестр) і знайомить студентів з початковими знаннями з теорії лінгвістики, дає попередні відомості до вивчення мовознавчих дисциплін, готує до теоретичного сприйняття лінгвістичних фактів з дисциплін «Порівняльна лексикологія», «Порівняльна стилістика», «Порівняльна граматика», «Теоретична граматика» тощо.

Мета та цілі навчальної дисципліни:

Вивчення дисципліни повинно сформувати у студентів розуміння сучасного стану мовознавчої науки, загальних особливостей мови як засобу спілкування, питань про походження мови й закономірності розвитку мов, виникнення й розвитку письма, класифікацію мов світу за походженням і будовою, практичне використання мови; дати цілісне уявлення про лінгвальну діяльність, мову і мовлення, семіотику та семантику.

Завдання навчальної дисципліни:

Основними завданнями курсу «Загальне мовознавство» є засвоєння студентами-філологами знань про:

- природу мови, її сутність і функції, структурно-системну організацію;
- особливості розвитку мовознавчих шкіл;
- соціальну зумовленість розвитку й функціонування мови;
- закономірності розвитку мови й відомості про сучасний стан лінгвістичних досліджень.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Вступ до мовознавства» тісно пов'язана з наступними теоретичними та практичними лінгвістичними дисциплінами, що є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітнім ступенем «Бакалавр»: «Основи теорії мовної комунікації», «Лінгвокультурологія основної іноземної мови», «Лексикологія», «Теоретична фонетика», «Теоретична граматика», «Практика усного та писемного мовлення», «Стилїстика».

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1	
Семестр	2	
Кількість кредитів ECTS	3	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	16 год.
	семінарські заняття	14 год.
	лабораторні	-
Самостійна робота	60 год.	
Форма підсумкового контролю	залік	

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Українська мова (за професійним спрямуванням)	Основи теорії мовної комунікації
	Порівняльна граматики
	Порівняльна лексикологія

Професійні компетентності, яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни згідно зі Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ступеня вищої освіти «Бакалавр», затвердженого наказом МОН України № 869 від 20.06.2019 року

Код компетенції	Назва компетентності	Результати навчання
ЗК 6.	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
ФК 1.	Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.	ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчається, і вміти застосовувати ці знання у

		професійній діяльності.
ФК 2.	Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.	ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.
ФК 4.	Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.	ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
ФК 8.	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.	ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Під час вивчення курсу студент повинен дотримуватись академічної доброчесності (Положення про плагіат: <https://iful.edu.ua/wp-content/uploads/2016/files/Polozhennya.pdf>).

Письмові роботи обов'язково перевіряються на наявність елементів плагіату. Якщо такі будуть знайдені, робота студента оцінюється в «2» бали без можливості повторного її написання.

Якщо студент списує під час контрольної чи самостійної роботи, вона оцінюється в «2» бали без можливості повторного її написання.

Упродовж навчання студент повинен дотримуватися «Кодексу корпоративної етики ЗВО «Університет Короля Данила» (режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0B4NbRNvUPmyvRktPNW5aakN4cTFhS3p1aDhEZ1VoVkJUM3Aw/view>): прагнути до створення в університеті сприятливого психологічного клімату, дотримуватися загально визнаних етичних норм поведінки, підтримувати дух університетського співтовариства в навчальній, професійній, і громадській діяльності, що базується на принципах чесності, ввічливості, толерантності, добросовісності, відповідальності, шанобливості та справедливості.

Дистанційне навчання за потреби відбуватиметься на основі навчальної платформи Moodle, куди викладач завантажуватиме лекційні матеріали, презентації та завдання для лекцій і семінарських занять.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання знань студентів здійснюється згідно з Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів від 30.08.2021 р.

Кожен вид контролю передбачений з урахуванням загальних і фахових компетентностей і результатів навчання.

Видами діагностики та контролю знань студентів з навчальної дисципліни є:

- **поточний контроль**: усне опитування й виконання письмових завдань у тестовій формі, виступи, презентації на семінарських заняттях (критерії оцінювання подано в таблиці нижче);
- **підсумковий контроль** у формі заліку відбувається відповідно до розкладу екзаменаційно-залікової сесії студентів (електронне тестування з трьома рівнями складності, що охоплює матеріал усього курсу).

Поточне оцінювання студентів на семінарських заняттях здійснюється за чотирибальною шкалою, де «2» – незадовільно; «3» – задовільно; «4» – добре; «5» – відмінно.

Підсумковий контроль у вигляді заліку проводиться в тестовій формі й оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС.

Студентам, які беруть активну участь у науково-дослідній роботі – роботі конференцій, студентських наукових гуртків, підготовці публікацій, – а також були учасниками олімпіад, конкурсів, надаються додаткові бали з дисципліни.

Шкала оцінювання знань студентів: національна та ЄКТС

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90–100 балів	5 «відмінно»	A
83–89 балів	4 «дуже добре»	B
76–82 бали	4 «добре»	C
68–75 балів	3 «задовільно»	D
60–67 балів	3 «достатньо»	E
35–59 балів	2 «незадовільно»	F
0–34 бали	2 «неприйнятно»	FX

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Виклад навчального матеріалу з дисципліни «Порівняльна граматики», його теоретичне опанування, критичне осмислення й розуміння слухачами, а також уміння використати ефективно в подальшій навчально-науковій і професійній діяльності забезпечуються комплексом методів, головними з яких є:

1) **пояснювально-ілюстративний метод** (розповідь, лекція, навчальна або методична література, словесні, наочні прийоми);

2) **репродуктивний метод** (виконання практичних завдань, підготовка презентаційних матеріалів у встановленому форматі, застосування прийомів лінгвістичного аналізу, практичні методики);

3) **метод проблемного викладення** (прийом порівняння різних поглядів та підходів до вирішення проблеми, демонстрація способу розв'язання завдання);

4) **частково-пошуковий, або евристичний метод** (прийом наукового пошуку, активізації мислення, спонукання до пізнання);

5) **дослідницький метод** (прийом самостійного опрацювання наукової літератури, джерел, прийом спостереження, методи синтезу та аналізу, індукції та дедукції).

Обов'язковою для всіх студентів є письмова форма контролю – залік у тестовій формі.

тестовій формі, що оцінюється в 100 балів.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів.

У разі недотримання цієї норми, замість «н» у журналі буде виставлено «0» (нуль) балів без права перескладання.

Студенти повинні мати оцінки з не менше 50% аудиторних занять.

Підсумкова оцінка в навчальному електронному журналі генерується автоматично.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів.

Усі студенти, що отримали 35 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю й на підставі укладання додаткового договору здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. Також до семестрового контролю не допускаються студенти, що не оплатили за навчання.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА»

Змістовий модуль I. Загальні питання мовознавства

Тема 1. Мовознавство як наука. Напрями мовознавства. Предмет мовознавства. Система мовознавчих дисциплін. Методологія мовознавства. Порівняльно-історичне мовознавство. Типологічне мовознавство. Ареальна лінгвістика. Функціональна лінгвістика. Психолінгвістика. Соціолінгвістика. Когнітивна лінгвістика.

Тема 2. Природа, функції і будова мови. Мова як суспільне явище. Знакова природа мови. Невербальні засоби спілкування. Диференціація мови. Мова і мислення. Мова і мовлення. Основні мовні одиниці.

Тема 3. Походження і розвиток мови. Класифікація мов. Теорії походження мови. Синхронія і діахронія. Зовнішні та внутрішні причини мовних змін. Генеалогічна класифікація мов. Типологічна класифікація мов. Соціолінгвістична класифікація мов.

Змістовий модуль II. Фонетична та фонологічна система мови. Графіка та орфографія

Тема 4. Фонетика як наука про звукову систему мови. Аспекти вивчення звуків. Фонетичне членування мовленнєвих потоків. Фонетичні зміни. Фонологія. Графіка і орфографія.

Змістовий модуль III. Лексична система мови

Тема 5. Слово і його значення. Лексико-семантична система мови та її розвиток. Типи та межі слів. Значення слова. Слово, поняття, концепт. Загальні і власні назви. Семантичні класи, поля і групи. Синоніми та антоніми. Явище омонімії та паронімії. Історизми, архаїзми, неологізми, запозичення. Розділи лексикології.

Змістовий модуль IV. Граматична система мови

Тема 6. Загальна характеристика граматики. Розділи граматики. Граматичне значення і граматична категорія. Граматичний спосіб і граматична форма.

Тема 7. Морфологія. Сутність морфологічної системи. Види морфем. Морфеміка. Зміни морфемного складу слова. Морфонологія і словотвір. Частини мови.

Тема 8. Синтаксис мови. Словосполучення і синтагма. Речення. Граматичне і актуальне членування речення. Текст.

Самостійна робота

Назва теми	Зміст завдання	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
1. Предмет лінгвістичної науки. Методи вивчення мови.	СДО	8	1, 4
2. Природа, функції та будова мови.	СДО	8	1, 2, 3, 4
3. Походження і розвиток мови. Класифікація мов.	СДО	8	2, 5
4. Фонетика і фонологія.	СДО	8	2, 4
5. Лексикологія.	СДО	10	1–4
6. Морфеміка.	СДО	8	2–4

Граматична форма слова.			
7. Словосполучення і речення.	СДО	10	4
	Усього	60	

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Білецький А. О. Про мову і мовознавство. Київ : «АртеК», 1997. 223 с.
2. Дорошенко С. І. Загальне мовознавство. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 283 с.
3. Кириченко Г. С. Мова, її будова та функції в суспільстві. *Нариси загального мовознавства.* / ред. А. П. Супрун. Київ : Ін Юре, 2008. 168 с.
4. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. Київ : Академія, 2010. 464 с.
5. Mykhaylenko V. V. A Glossary of linguistics and translation studies. Ivano-Frankivsk : King Danylo Galatsky University of Law, 2015. 528 p.
6. Mykhaylenko V. V., Bakhov I. S. Glossary of applied linguistics. Kyiv : MAUP, 2017. 425p.
7. Saussure de F. Course in General Linguistics. Chicago and La Salle, Illinois : Open Court Publishing Company, 2000. 236 p.

Додаткова література

8. Гумбольдт В. О сравнительном изучении языков применительно к различным эпохам их развития. URL : <http://philologos.narod.ru/classics/humboldt.htm> (дата звернення : 30.08.2022).
9. Заніздра Н. О., Заніздра В. В. Напрями сучасного мовознавства. *Вісник КДПУ імені Михайла Остроградського.* Вип. 2(49). Частина 1. 2008. С. 21–24.
10. Лисиченко Л. А. Лексико-семантичний вимір мовної картини світу. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 191 с.
11. Удовиченко Г. М. Місце когнітивної лінгвістики в сучасному мовознавстві. *Наукові праці. Філологія. Мовознавство.* Вип. 209. Т. 221. С. 103–196.
12. Штерн І. Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики: Енциклопедичний словник для фахівців з теоретичних гуманітарних дисциплін та гуманітарної інформатики. Київ : АртЕК, 1998. 234 с.
13. Bloomfield L. Language. Chicago: The University of Chicago Press, 2001. 580 p.
14. Chomsky N. Syntactic Structures. Berlin : Mouton, 2002. 120 p.

Електронні інформаційні ресурси

15. www.mova.info (дата звернення : 30.08.2022).
16. www.ukrlib.com.ua (дата звернення : 30.08.2022).
17. www.novamova.com.ua (дата звернення : 30.08.2022).
18. www.nbu.gov.ua (дата звернення : 30.08.2022).

19. <http://ukr.movoznavstvo.knu.ua/about-um/> (дата звернення : 30.08.2022).
20. <https://movoznavstvo.org.ua/> (дата звернення : 30.08.2022).
21. <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/> (дата звернення : 30.08.2022).